

Asia: VN/11426/2025

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisista työvoimapula-aloista

Työvoimapula-alojen määrittelyn metodi

Metodilla, josta kerrotaan muistiossa, saadaan määriteltyä yhdeksän ammattialan listaus valtakunnallisista työvoimapula-aloista. Listaus ei paljoo poikkea hallituksen esityksen liitteenä olleesta ensimmäisestä luonnoksesta. Onko metodi hyvä ja kattava valtakunnallisten työvoimapula-alojen määrittämiseksi?

Ei

Muuta lausuttavaa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisista työvoimapula-aloista.

SAK suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti työnteko-oikeuden laajentamiseen. Ehdotettu muutos mahdollistaisi TTOL-luvan haltijoiden työskentelyn useammalle työnantajalle niillä aloilla, joilla työvoimapula on todistettavasti olemassa. Tämä olisi erityisen tärkeää niille ulkomaalaisille työntekijöille, jotka ovat jääneet työttömiksi ja joita uhkaa maasta poistaminen, mikäli uutta työtä ei löydy kolmen kuukauden kuluessa. Laajennus parantaisi heidän asemaansa ja edistäisi työmarkkinoiden toimivuutta.

SAK ei kuitenkaan kannata valtakunnallista tarkastelutapaa työvoimapula-alojen määrittelyssä. Työvoimatarpeet vaihtelevat merkittävästi alueittain, ja valtakunnallinen luokittelu voi johtaa tilanteisiin, joissa jokin ammatti määritellään työvoimapula-ammattiksi, vaikka tietyllä alueella kyseisestä työvoimasta olisi ylitarjontaa. SAK katsoo, että työvoimapula-alojen määrittelyn tulee säilyä alueellisenä, jotta päätöksenteko perustuu todelliseen ja ajankohtaiseen työmarkkinatilanteeseen.

Asetusluonnoksen ammattilistauksessa on useita säänneltyjä ammatteja, kuten yleis- ja erikoislääkärit, puheterapeutit, sairaanhoitajat ja palomiehet. Näihin tehtäviin pääsy edellyttää korkeaa koulutusta ja erinomaista suomen kielen taitoa, eikä TTOL-luvan haltijoilla ole useinkaan realistisia mahdollisuuksia pätevöityä näihin tehtäviin lyhyellä aikavälillä.

SAK kiinnittää huomiota myös asetusluonnoksessa käytettyyn terminologiaan. Termi ”ammattiala” on epätarkka, sillä kyse on käytännössä ammattinimikkeistä tai -ryhmistä. Terminologiaa tulee täsmentää, jotta ei synny virheellistä käsitystä työteko-oikeuden laajentamisen kohteista.

Erityistä huolta herättää se, että hautauspalvelutyöntekijät ja palomiehet on sisällytetty työvoimapula-ammattien listalle, vaikka näitä ei ole mainittu missään alueellisessa linjauksessa. Asetusluonnoksen mukaan ammatin tulee olla tunnistettu työvoimapula-ammattiksi vähintään 90 prosentilla alueista, jotta se voidaan sisällyttää valtakunnalliselle listalle. On syytä kysyä, miten tällainen sisällytys on mahdollista ilman alueellista perustaa.

Edellä esitetyn perusteella SAK katsoo, että ehdotettu asetus valtakunnallisista työvoimapula-aloista jäisi käytännössä varsin merkityksettömäksi. Lisäksi SAK tuo esiin huolen siitä, että poliittinen ohjaus ja aktiivinen lobbaus voivat vaikuttaa siihen, mitkä ammattinimikkeet päätyvät listalle. Tämä vaarantaa saatavuusharkinnan objektiivisuuden ja tietoperustaisuuden. Tietopohjan laadun ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi menetelmiä on syytä kehittää edelleen

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Vanhala Laura
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry